

POSTANOWIENIE

Dnia 17 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Elżbieta Karska

w sprawie z odwołania M. S.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] z dnia 27 sierpnia 2024 r.
w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu
na stanowisku sędziego sądu apelacyjnego w Sądzie Apelacyjnym w Krakowie,
ogłoszonym w Monitorze Polskim z 2023 r., poz. 407,
z udziałem P. S.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 17 grudnia 2024 r.,

wniosków odwołującej się o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Oktawiana
Nawrota od orzekania w sprawie toczącej się przed Sądem Najwyższym
pod sygn. I NKRS 76/24,

pozostawia wniosek bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

W piśmie o wyłączenie SSN Oktawiana Nawrota z dnia 2 grudnia 2024 r.
wniesionym przez P. S. pełnomocnika M. S. (k.41), M. S. (k. 46) oraz J. S.
pełnomocnika M. S. (k.47) został zawarty wniosek o uwzględnienie zarzutu
niewłaściwego obsadzenia składu sędziowskiego w sprawie I NKRS 76/24
podnosząc procedurę konkursową z wniosku „organu określanego jako Krajowa
Rada Sądownictwa”. W dalszej części wniosku o wyłączenie sędziego,
wnioskodawcy zawarli swoje opinie na temat list poparcia 15. sędziów wybranych

przez Sejm do składu KRS i określili SSN Oktawiana Nawrota jako „bezpośredniego beneficjenta”. W pozostałej części uzasadnienia zaprzeczyli jakoby wniosek podważał prerogatywy Prezydenta RP, jednak opis nie ma związku ze sprawą główną, a jedynie zawiera stwierdzenie, że „podstawą wyłączenia powinien być związek pomiędzy okolicznościami odnoszącymi się do P. S. i Oktawiana Nawrota, które uniemożliwiają obiektywne rozstrzygnięcie wniosku przez tego drugiego odnoszącego się do tego pierwszego”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek pozostawiono bez rozpoznania.

W myśl art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2021, poz. 154, dalej: „u.SN”) do właściwości Sądu Najwyższego należy rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Ustawodawca powierzył Sądowi Najwyższemu rozpoznawanie określonej kategorii wniosków lub oświadczeń formułowanych w toku spraw rozpatrywanych przez sądy, a jednocześnie ograniczył zakres kognicji Sądu do takich, które zawierają pewien rodzaj zarzutów, tj. zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego.

Wniosek o wyłączenie sędziego skierowany do rozpoznania przez Sąd Najwyższy na podstawie art. 26 § 2 u.SN, jako obejmujący ustalenie oraz ocenę zgodności z prawem powołania sędziego lub jego umocowania do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości, pozostawia się bez rozpoznania (art. 26 § 3 u.SN).

Przywołany art. 26 § 3 u.SN wyznacza tym samym granicę, w jakiej Sąd Najwyższy bada zarzuty, o których mowa w art. 26 § 2 u.SN. Zarzuty te nie mogą dotyczyć oceny tego, czy dana osoba jest sędzią, a więc polegać na rozstrzygnięciu w przedmiocie przysługiwania osobie objętej wnioskiem statusu sędziowskiego. Ograniczenie to stanowi konsekwencję przewidzianej na poziomie konstytucyjnym procedury powoływania sędziów przez Prezydenta RP na wniosek KRS

(art. 179 Konstytucji RP) i wiąże się z rozstrzygnięciem przez ustawodawcę, że akt powołania stanowi podstawę prawno-konstytucyjnego stosunku łączącego osobę sędziego z Rzeczpospolitą Polską, który – jako taki – nie może być przedmiotem kontroli sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 października 2019 r., I NOZP 2/19). O ile zatem istnieje sądowa kontrola uchwał KRS obejmujących rozstrzygnięcie w przedmiocie przedstawienia Prezydentowi RP wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziego, realizowana przez Sąd Najwyższy (art. 44 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa, Dz.U. 2019, poz. 84 ze zm.), o tyle kontrola ta jest niedopuszczalna w odniesieniu do samego aktu powołania sędziego przez Prezydenta RP.

Wnioskodawca oparł wniosek o wyłączenie od orzekania sędziego Sądu Najwyższego Oktawiana Nawrota na przesłance udziału w procedurze jego powołania.

Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z 8 stycznia 2020 r., I NOZP 3/19, pkt 32 podkreślił, że badanie ważności lub skuteczności aktu ustrojowego Prezydenta RP powołania sędziego oraz wynikającego z niego stosunku ustrojowego łączącego sędziego z Rzeczpospolitą Polską przez Prezydenta RP – odrębnego od stosunku służbowego – nie jest dopuszczalne w jakimkolwiek postępowaniu przed sądem lub innym organem państwowym (...). Nie jest w szczególności dopuszczalne ustalenie istnienia albo nieistnienia tego stosunku na drodze sądowej (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 listopada 2009 r., I CSK 16/09). Celem kontroli i stosowania kryteriów określonych w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 19 listopada 2019 r. w połączonych sprawach C-585/18, C-624/18 i C-625/18 jest zapewnienie rozpoznania sprawy przez sąd spełniający kryteria niezależności i bezstronności, a nie następcza kontrola aktu powołania sędziego. Kontrola ta ma charakter wstępny i następuje na etapie uchwał Krajowej Rady Sądownictwa o rekomendowaniu sędziego, wyłącznie w sytuacji ich zaskarżenia do Sądu Najwyższego. Inaczej prowadziłoby to do naruszenia prerogatywy Prezydenta Rzeczypospolitej do powoływania sędziów, w świetle potwierdzonej

także przez TSUE w wyroku z 19 listopada 2019 r. niedopuszczalności kontroli sądowej aktów ustrojowych Prezydenta Rzeczypospolitej.

Odnosząc powyższe uwagi do okoliczności niniejszej sprawy należy stwierdzić, że zgłoszony wniosek nie wskazuje, jaki wpływ na niezawisłość i rozpoznawanie sprawy ma okoliczność powołania wskazanego we wniosku sędziego w procedurze nominacyjnej, w której brała udział Krajowa Rada Sądownictwa powołana na podstawie przepisów ustawy z 8 grudnia 2017 r. W świetle wyroku TSUE z 19 listopada 2019 r. sama okoliczność, że sędzia został powołany w procesie nominacyjnym przeprowadzonym przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, nie uzasadnia zarzutu braku niezależności lub bezstronności, bowiem konieczne jest wystąpienie dodatkowych okoliczności i wzięcie pod uwagę ich całokształtu, w tym testu obiektywnego odbioru kwestii niezawisłości sędziego.

Wyrokiem z 2 czerwca 2020 r., P 13/19, Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 49 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 2019, poz. 1460, ze zm.) w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu podniesienia okoliczności wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, jest niezgodny z art. 179 Konstytucji RP. Z kolei wyrokiem z 4 marca 2020 r., P 22/19, Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 41 § 1 w związku z art. 42 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. 2020, poz. 30), stosowany odpowiednio na podstawie art. 74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. 2020, poz. 75), w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. 2019, poz. 84, 609, 730 i 914 oraz 2020, poz. 190), jest niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji RP. W konsekwencji doprowadziło to do ustalenia stanu prawnego, który pozostaje w sprzeczności ze stanowiskiem przyjętym w uchwale trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r.

(BSA I-4110-1/20, OSNC 2020, nr 4, poz. 34). Zmiana stanu prawnego, na gruncie którego została podjęta uchwała powoduje, że również z tej przyczyny wykładnia tam przyjęta nie wiąże innych składów Sądu Najwyższego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 kwietnia 2021 r., I NZP 1/21).

Orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne (art. 190 ust. 1 Konstytucji). Nadanie przez Konstytucję RP mocy powszechnie obowiązującej orzeczeniom Trybunału Konstytucyjnego oznacza, iż jest nimi związany także Sąd Najwyższy. Odnosi się to również do uchwały trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r.

Wobec powyższego nie ulega wątpliwości, że powołanie sędziego na urząd następuje bezpośrednio na podstawie Konstytucji RP, stanowi podstawę prawno-konstytucyjnego stosunku łączącego osobę sędziego z Rzeczpospolitą Polską, który nie może być przedmiotem kontroli sądowej. Wnioskodawca nie wskazał żadnych konkretnych zarzutów, które mogłyby stanowić podstawę oceny niezawisłości wskazanego sędziego. Tak skonstruowany, abstrakcyjny, pozbawiony podstaw faktycznych i prawnych, wniosek nie podlega merytorycznemu rozpoznaniu.

Mając na uwadze powyższe wniosek o wyłączenie sędziego SN Oktawiana Nawrota formułowany na podstawie wątpliwości co do jego statusu wynikający z samej procedury powołania, jako niedopuszczalny, należało pozostawić bez rozpoznania, o czym Sąd Najwyższy na podstawie art. 26 § 3 u.SN, orzekł jak w sentencji.